Lietas arhīva Nr. AA43-1003-24/19
ECLI:LV:ADAT:2024:1218.A420244723.9.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2024.gada 18.decembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā: tiesnese referente Karina Krastiņa, tiesneses Inga Juhņeviča-Knoka un Sanita Kanenberga

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par /bāriņtiesa/ 2023.gada 14.septembra lēmuma Nr.1.4./10 atzīšanu par prettiesisku, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2024.gada 28.maija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar /bāriņtiesa/ (turpmāk – bāriņtiesa) priekšsēdētāja 2023.gada 14.septembra vienpersonisku lēmumu Nr.1.4./10 (turpmāk – vienpersoniskais lēmums) pārtrauktas nepilngadīgās /pers. B/, dzimusi /datums/, (turpmāk – bērns) aizgādības tiesības pieteicējai /pers. A/ un /pers. C/. Lēmums stājās spēkā un izpildīts nekavējoties.

Vienpersoniskais lēmums daļā, ar kuru pārtrauktas bērna aizgādības tiesības pieteicējai, pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[1.1] 2023.gada 13.septembrī no bērna tēva /pers. C/ brāļa /pers. D/ bāriņtiesā saņemta telefoniska informāciju, ka bērna māte /pers. A/ nepieskata bērnu, lieto alkoholu. 2023.gada 14.septembrī /pers. D/ (pie kura uzturējās bērns) ieradās bāriņtiesā klātienē un informēja, ka bērna tēvs iepriekšējā dienā ir arestēts, bet pieteicēja 2023.gada 13.septembrī ciemojās pie savas draudzenes un bija stiprā alkohola reibumā, ko varēja saprast telefona sarunā ar viņu. Pieteicēja līdz 2023.gada 14.septembrim vēl nav interesējusies par bērnu un viņai ar bērnu nav kur dzīvot. /pers. D/ informēja, ka ciemojoties pie brāļa Rīgā, ir redzējis pieteicēju lietojam narkotikas. Bērns šonedēļ skolu neapmeklē, jo slimo, pieteicēja par bērnu nerūpējas. Bērns vasaru ir pavadījis laukos, pieteicēja šajā laikā faktiski nav rūpējusies par meiteni.

Sarunā ar /pers. B/ noskaidrots bērna viedoklis, kurā bērns norāda, ka vecāki visu laiku kaujas. Nedēļas beigās dzīvoja pie omītes, jo tur ļoti patīk, viņa nevēlās braukt uz Rīgu un negrib dzīvot ar mammu, jo laukos nav jāuztraucas par to, vai kāds nav sakāvies, pie omītes ir 10 reizes labāk, jo ir daudz radinieku, kuri viņu mīl. Ar mammu gribētu tikties /adrese B/ tikai tad, kad viņa nav dzērusi. Sarunas protokola ailē bērna viedoklis, bērns pats ieraksta: es gribu dzīvot /adrese B/ ar krusttēvu un krustmāti un negribu braukt uz Rīgu, jo man laukos ir labāk.

[1.2] Ievērojot minētos apstākļus, secināts, ka turpmāka atrašanās pieteicējas aprūpē var apdraudēt bērna pilnvērtīgu attīstību, bērns var gūt draudošu, nenovēršamu kaitējumu dzīvībai un veselībai. Vienpersoniskais lēmums pieņemts, tajā skaitā, pamatojoties uz Civillikuma 203.panta pirmās daļas 2. un 3.punktu un otro daļu, Bāriņtiesu likuma 23.panta pirmās daļas 1.punktu un ceturto daļu.

[2] Pieteicēja vērsās tiesā ar pieteikumu par vienpersoniskā lēmuma atzīšanu par prettiesisku.

Pieteikums un tā precizējums tiktāl, cik tas attiecas uz konkrēto izskatāmo lietu, pamatots ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[2.1] Vienpersoniskais lēmums pieņemts sasteigti un nesamērīgi, neizvērtējot lietas apstākļus, bet gan balstīts uz /pers. D/ nepatieso informāciju.

[2.2] Bērna tēva brālis /pers. D/ sniedzis nepatiesu un manipulatīvu informāciju par faktisko situāciju. Šāda rīcība skaidrojama ar to, ka dažas dienas pirms /pers. D/ vērsās bāriņtiesā bērna tēvs /pers. C/ nodarīja smagus miesas bojājumus pieteicējai, kā rezultātā pieteicējai nācās vērsties pēc medicīniskās palīdzības, savukārt bērna tēvs tika apcietināts. Neilgi pēc tam /pers. D/ sazinājās ar pieteicēju un piedāvāja naudas līdzekļus, lai pieteicēja sniedz nepatiesu liecību policijai, ka miesas bojājumi nav gūti no /pers. C/ vardarbības. Pieteicēja atteicās no naudas, tad /pers. D/ paziņoja, ka atņems bērnu. Minēto apliecina tas, ka /pers. D/ vērsās bāriņtiesā tikai 14.septembrī. Viņa mērķis ir panākt, lai pieteicēja atsauc apsūdzību pret /pers. C/.

[2.3] /pers. D/ apgalvojumiem, ka pieteicēja lieto alkoholu un narkotiskās vielas, nav dokumentālu apstiprinājumu. Turklāt /pers. D/, ilgstoši zinot par bērna tiesību pārkāpumiem, līdz 2023.gada 14.septembrim par to nav ziņojis ne bāriņtiesai, ne policijai, tādējādi nevēršoties pēc palīdzības iepriekš.

[2.4] Bērna tēvs ir bijis vardarbīgs, nevis pieteicēja. Viņš ir pielietojis vardarbību pret pieteicēju arī bērna klātbūtnē.

[2.5] Pieteicēja, vēloties pildīt vecāka pienākumus un rūpēties par bērnu, ir pieteikusies visos bāriņtiesas piedāvātajos

kursos un programmās, kaut arī neuzskata tās par viņai nepieciešamām.

[2.6] Pieteicēja lūdz atzīt vienpersonisko lēmumu par prettiesisku, lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2024.gada 28.maija spriedumu pieteikums noraidīts.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Tiesa konstatēja, ka ar vienpersonisko lēmumu nolemts pārtraukt bērna aizgādības tiesības pieteicējai un /pers. C/.

Savukārt ar Mārupes novada bāriņtiesas 2023.gada 29.septembra lēmumu Nr.7/.3./77-2023 (*lietas 20.-25.lapa*) nolemts neatjaunot bērna pārtrauktās aizgādības tiesības pieteicējai.

Kā atzinis Senāts, no Bāriņtiesu likuma 23.panta izriet, ka vienpersonisks bāriņtiesas amatpersonas lēmums ir pagaidu risinājums, jo nākamo 15 dienu laikā bāriņtiesai ir pienākums objektīvi un pilnīgi noskaidrot apstākļus par turpmāku vecāku iespēju īstenot bērna aprūpi. Šā pagaidu lēmuma mērķis ir noregulēt situāciju tikai līdz lēmuma pieņemšanai par aizgādības tiesību atjaunošanu vai neatjaunošanu (*Senāta 2018.gada 21.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-1598/2018, A420294117, 9.punkts*).

Tātad bāriņtiesas vienpersoniskais lēmums un bāriņtiesas koleģiālais 15 dienu laikā pieņemamais lēmums ir divi patstāvīgi administratīvie akti. Turklāt vienpersoniskais lēmums ir spēkā tikai neilgu laiku. Vienpersoniskais lēmums zaudē spēku līdz ar koleģiālā lēmuma pieņemšanu.

Ievērojot to, ka vienpersoniskais lēmums, kas ir pagaidu risinājums, ir izpildīts un zaudējis spēku, tiesa izskatāmās lietas ietvaros var vērtēt tikai vienpersoniskā lēmuma tiesiskumu.

Tiesai, izskatot ierosināto lietu, vispirms ir jāvērtē, vai vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas brīdī pastāvēja tiesību normā paredzētie apstākļi, lai bāriņtiesas priekšsēdētāja varētu pieņemt vienpersonisko lēmumu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu pieteicējai.

[3.2] Pieteicējas ieskatā bāriņtiesa vienpersonisko lēmumu pieņēmusi, neizvērtējot lietas apstākļus – sasteigti un nesamērīgi.

Tiesa norādīja, ka Bāriņtiesu likuma 23.panta pirmās daļas 1.punkts noteic, ja bērna dzīves apstākļu pārbaudē vai citādi atklājas, ka bērns atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos, kā arī tad, ja bērna turpmākā atrašanās ģimenē var apdraudēt viņa veselību vai dzīvību, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis vienpersoniski pieņem lēmumu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākiem.

Bāriņtiesu likuma 23.panta trešā un ceturtā daļa noteic, ka vienpersonisku lēmumu pieņem mutvārdos un 24 stundu laikā noformē rakstveidā, kā arī par to paziņo bērna vecākiem, aizbildnim, adoptētājam vai audžuģimenei. Vienpersonisku lēmumu pieņem tās bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis, kuras darbības teritorijā konstatēti šā panta pirmajā daļā minētie apstākļi vai kuras darbības teritorijā atrodas bērns, ja vienpersonisku lēmumu pieņem saskaņā ar šā panta $1.^1$ daļu. Par lēmumu nekavējoties informē bērna vecāku vai adoptētāju, kura aprūpē un uzraudzībā nodots bērns, dzīvesvietas bāriņtiesu, kā arī bāriņtiesu, kura lēmusi par attiecīgo aizbildnības vai audžuģimenes lietu vai kuras pārraudzībā ir šī lieta, izņemot šā panta $1.^1$ daļā minētos gadījumus.

Savukārt Bāriņtiesu likuma 23.panta piektā daļa noteic, ka vienpersonisku lēmumu izpilda nekavējoties. Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 24.panta pirmās daļas 1.punktu bāriņtiesa ne vēlāk kā 15 dienu laikā pēc vienpersoniska lēmuma pieņemšanas sasauc sēdi, lai lemtu par aprūpes tiesību atjaunošanu bērna vecākiem.

Vienpersonisks bāriņtiesas amatpersonas lēmums ir vērsts uz to, lai nekavējoties novērstu bērna atrašanos veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos vai apdraudējumu bērna pilnvērtīgai attīstībai. Tas ir pagaidu risinājums, jo nākamo 15 dienu laikā bāriņtiesai ir pienākums objektīvi un pilnīgi noskaidrot apstākļus par turpmāku vecāku (aizbildņu) iespēju īstenot bērna aprūpi. Tātad šā pagaidu lēmuma mērķis ir noregulēt situāciju tikai līdz lēmuma pieņemšanai par aprūpes tiesībām (*Senāta 2010.gada 18.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-129/2010, A42589008, 9.punkts*). Tādējādi vienpersoniskais lēmums ir ārkārtas līdzeklis, lai rīkotos situācijās, kad nekāds cits risinājums nav iespējams [..]. Proti, tie ir tādi gadījumi, kad bērna dzīvība vai veselība ir tā apdraudēta, ka nepieciešams tūlītējs bāriņtiesas lēmums, lai bērnu no šiem apstākļiem izolētu (*Senāta 2018.gada 16.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-681/2018, A420213416, 7.punkts*).

Ievērojot minēto, ja bāriņtiesa pati atklāj vai tai kļūst zināmi fakti, ka bērns ir tiktāl fiziski vai emocionāli apdraudēts, ka nepieciešama neatliekama rīkošanās, lai novērstu bērna dzīvības un veselības apdraudējumu, tad ir pamats rīkoties atbilstoši šī likuma 23.pantam, pieņemot vienpersonisku lēmumu.

Tomēr arī pat pirms vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas bāriņtiesai atbilstoši Bāriņtiesu likuma 23.panta $2.^1$daļai vispirms primāri jāizvērtē iespējas novērst dzīvības un veselības apdraudējumu, bērnam paliekot ģimenē, un tikai tad, ja to nav iespējams novērst ar līdzekļiem (pagaidu aizsardzība pret vardarbību, bērna nodošana citas personas, ar kuru bērnam ir emocionāla saikne, īslaicīgā aprūpē drošos apstākļos u.tml.), kuri mazāk ierobežo bērna tiesības uzaugt ģimenē, bāriņtiesa lemj par bērna šķiršanu no ģimenes.

Šādam izvērtējumam ir jābūt atspoguļotam lēmumā vai skaidri un nepārprotami jāizriet no konkrētās administratīvās lietas materiāliem, ka šāds izvērtējums ir bijis veikts. Pretējā gadījumā tiesa to nevar pārbaudīt (*Senāta 2018.gada 16.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-681/2018 7.punkts*).

[3.3] Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.pantu tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras, un visām darbībām attiecībā uz bērnu neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts vai pašvaldību institūcijas, sabiedriskās organizācijas vai citas fiziskās un juridiskās personas, kā arī tiesas un citas tiesībaizsardzības iestādes, prioritāri ir jānodrošina bērna tiesības un intereses. Jebkuras citas prioritātes atzīšana bez nopietna iemesla un attaisnojuma

nav pieļaujama (*Satversmes tiesas 2019.gada 5.decembra sprieduma lietā Nr.2019-01-01 23.1.punkts, 2019.gada 16.maija sprieduma lietā Nr.2018-21-01 16.2.punkts*). Šāda pieeja bērnu tiesību, tostarp saskarsmes jomā, paredzēta arī starptautisko tiesību regulējumā. Bērnu tiesību konvencija kā primāro apsvērumu attiecībās ar bērnu izvirza bērnu vislabāko interešu ievērošanu (3.pants).

No minētā izriet, ka, pieņemot jebkādu lēmumu, bāriņtiesai primāri ir jāizvērtē, vai palikšana ģimenē neradīs apdraudējumu, izslēgs jebkāda veida vardarbību, kā arī to, vai tas ir bērna interesēs, tāpat ir jānoskaidro, kas konkrētajā brīdī ir bērna interesēs.

[3.4] Tiesa konstatēja turpmāk minētos pierādījumus par lietas apstākļiem.

Lietas materiālos atrodas Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes 2022.gada 22.jūnija lēmums (*lietas 36.lapa*), ar kuru nolemts atteikt uzsākt administratīvā pārkāpuma procesu. Lēmumā norādīts, ka pieteicēja vērsās ar iesniegumu policijā par to, ka 2022.gada 2.maijā uz ielas pie /adrese A/, dzīvesbiedrs /pers. C/ konflikta laikā uzbruka viņai, laužot rokas, ar baloniņu iepūta viņai sejā piparu gāzi, iespējams, izdarīti miesas bojājuma. Iesniegumā norādīts, ka pieteicēja nevēlas, lai tiktu uzsākts administratīvais process, viņa tiktu atzīta par cietušo un nozīmēta tiesu medicīniskā ekspertīze. Pieteicēja norāda, ka vērsusies policijā informācijas pēc.

Lietas materiālos atrodas Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes 2022.gada 26.jūlija lēmums (*lietas 37.-38.lapa*), ar kuru /pers. C/ saukts pie administratīvās atbildības par miesas bojājumu nodarīšanu pieteicējai 2022.gada 18.maijā.

Lietas materiālos atrodas Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes 2022.gada 27.jūlija lēmums, ar kuru izbeigts administratīvā pārkāpuma process (*lietas 39.-40.lapa*) par noradītajiem miesas bojājumiem pieteicējai 2022.gada 19.martā. Lēmumā atzīts, ka pārkāpums satur noziedzīga nodarījuma pazīmes, tāpēc administratīvais process tiek izbeigts, bet lai uzsāktu kriminālprocesu nepieciešams pieteikums no cietušās personas.

No VSIA "Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca" izraksta no stacionārā pacienta medicīniskās kartes (*lietas 10.lapa*) izriet, ka pieteicēja 2023.gada 10.septembrī ieradusies ar Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestu, piekāvis bērna tēvs, saņēmusi sitienus pa seju, muguru, vēderu. Nav indikācijas stacionēšanai. Klīniskā diagnoze: kr. orbītas pamatnes lūzums, deguna kaula lūzums, periorbitāla hematoma kreisajā pusē, galvas smadzeņu satricinājums, neprecizētas neregulāras menstruācijas. 2023.gada 20.septembrī veikta operācija, iestājusies VSIA "Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca" 2023.gada 20.septembrī, izrakstīta – 25.septembrī (*lietas 11.lapa*).

Lietas materiālos atrodas bāriņtiesas 2023.gada 14.septembra sarunas protokols ar /pers. D/ (*lietas 52.lapa*). Tajā norādīts, ka /pers. D/ stāsta, ka brālis arestēts vakar (2023.gada 13.septembrī), brāļa meita /pers. B/ šobrīd atrodas pie viņa /adrese B/. Vismaz divus mēnešus brālis atradīsies apcietinājumā. /pers. D/ pastāsta, ka brāļa draudzenei – Alises mātei, pieteicējai, jau iepriekš bijušas problēmas ar bāriņtiesu. Sieviete lieto alkoholu un /pers. D/ ir pats redzējis narkotiku lietošanas epizodi, kad ciemojās pie brāļa. /pers. D/ norāda, ka brālis īrēja radinieku dzīvokli, vakar ģimenei vajadzēja izvākties no dzīvokļa. Alise labprāt brauca pie krusttēva /pers. D/ uz /adrese B/, Alise pašreiz slimo, skolu neapmeklē. Stāsta, ka pieteicēja vakar aizgāja pie draudzenes, viņš lūdza, lai pieteicēja nedzer, taču pēc stundas bija saprotams, ka viņa ir stiprā alkohola reibumā. /pers. D/ stāsta, ka ir gatavs parūpēties par brāļa meitu, jo bērna mātei nav dzīvesvietas, viņa lieto alkoholu un, iespējams, narkotikas, par meitu epizodiski interesējas. Ar pieteicēju /pers. D/ ir sarunājis, ka bērns padzīvos līdz svētdienai pie krusttēva.

Lietas materiālos atrodas bāriņtiesas 2023.gada 14.sepembra sarunas protokols ar bērnu (*lietas 53.lapa*). Bērns stāsta, ka vecāki visu laiku kaujas, būtu jādzīvo divas nedēļas pie tēva, divas nedēļas pie mammas, bet, kad vecāki sakaujas, viņi salabst un dzīvo kopā, meitene ar viņiem. Nedēļas nogalēs brauc uz /adrese B/, kur dzīvo omīte un opis, krusttēvs /vārds/ un krustmāte /vārds/, māsīca /vārds/. Bērns stāsta, ka tur viņai ļoti patīk, nodzīvoja tur visu vasaru, vecāki brauca ciemos. Bērns norāda, ka uz Rīgu braukt negrib, jo negrib dzīvot ar mammu. Bērnam te nav jāuztraucas, vai kāds ir sakāvies, te tā nenotiek. Bērns norāda, ka te ir 10 reizes labāk, daudz radinieku, kuri meiteni mīl. Ar mammu gribētu tikties /adrese B/, kad mamma nav dzērusi, kad mamma iedzer, viņai acis paliekot lielākas un balss paliek jocīga.

Sarunas protokolā bērns ierakstījis, ka grib dzīvot /adrese B/ kopā ar krusttēvu un krustmāti un negrib braukt uz Rīgu, jo laukos ir labāk. Bāriņtiesa šo sarunas protokolu ar bērnu nav ierobežojusi. Tā kā informācija par bērna viedokli jau bija pieejama un darīta zināma procesa dalībniekiem, tiesa nekonstatēja pamatu to ierobežot.

Bāriņtiesa 2023.gada 14.septembrī sazinājās ar Rīgas bāriņtiesu (*lietas 54.lapa*). Noskaidrots, ka ģimene ir Rīgas bāriņtiesas un Mārupes novada bāriņtiesas redzes lokā un, bāriņtiesām sadarbojoties, ir tikusi iegūta informācija par situāciju ģimenē. Bāriņtiesu redzes lokā bērna vecāki ir nonākuši saistībā ar atkarību izraisošo vielu lietošanu un vardarbību ģimenē. Ir pieņemts lēmums par to, ka bērns uzturas vienu nedēļu pie tēva un vienu nedēļu pie mātes, bet nav pārliecības, ka šis lēmums tiek pildīts.

No SIA "Mācību centrs MKB" 2023.gada 31.oktobra speciālista noslēguma ziņojuma Nr.2-10/2023 (*lietas 41.lapa*) un izziņas (*lietas 43.lapa*) izriet, ka pieteicēja saņēmusi 16 individuālas konsultācijas vardarbīgas uzvedības mazināšanai laikā no 2022.gada 8.marta līdz 2023.gada 30.oktobrim.

[3.5] Novērtējot lietas materiālus kopsakarā ar tiesību normām, tiesa secināja, ka bāriņtiesas rīcībā esošā informācija bija pietiekams pamats konstatēt un secināt, ka turpmāka atrašanās mātes aprūpē var apdraudēt bērna pilnvērtīgu attīstību, bērns var gūt draudošu, nenovēršamu kaitējumu dzīvībai un veselībai.

Šādus secinājumus tiesa pamatoja ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

Vispirms par minēto liecina apstāklis, ka bērns visu vasaru bija pavadījis pie krustvecākiem, bērna tēva radiniekiem /adrese B/, ko pieteicēja Administratīvās rajona tiesas 2024.gada 7.maija tiesas sēdē arī nenoliedza, turklāt atzina, ka bērnu klātienē nav visu vasaru apciemojusi, sazinājusies telefoniski. Savukārt bērna aizbildne /pers. E/ paskaidroja, ka pieteicēja

bija ieradusies vienu reizi uz viņas bērna kristībām. Kā tas izriet no pašas pieteicējas un bāriņtiesas pilnvarotās pārstāves tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem, bērns uz vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas brīdi bija saslimis, pieteicēja nebija nokārtojusi pilnvaru, lai krustvecāki nepieciešamības gadījumā, krīzes situācijā, piemēram, traumas gadījumā, varētu nogādāt bērnu ārstniecības iestādē. Proti, tiesa vērsa uzmanību uz to, ka bērna radinieki nav bērna likumiskie pārstāvji, līdz ar to tas nozīmē, ka, ja ārstniecības persona nevar iegūt piekrišanu no bērna likumiskā pārstāvja vai arī persona nevar pierādīt savas pilnvaras pārstāvēt bērna intereses nenokārtotas pilnvaras dēļ bērnam, mediķis konsultāciju vai ārstēšanu var arī atteikt.

Ņemot vērā to, ka bērns visu vasaras periodu pavadīja laukos, pieteicējai bija jāparūpējas, lai krustvecāki, kas nav bērna dabiskie aizbildņi, spētu pārstāvēt bērna intereses, piemēram, ārstniecības vai izglītības iestādēs. Vienlaikus ir jāņem vērā, ka bērns vasaras periodu atradās /adrese B/, kas ir pietiekoši lielā attālumā no pieteicējas dzīvesvietas /adrese A/, līdz ar to ārkārtas situācijā pieteicēja nespētu rīkoties un nodrošināt bērna interešu un tiesību ievērošanu nekavējoties.

Tāpat jāņem vērā, ka bāriņtiesas rīcībā uz vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas brīdi bija informācija par to, ka bērna tēvs atrodas apcietinājumā, kas ir faktiskie šķēršļi, kas liedz tēvam iespēju parūpēties par bērnu atbilstoši Bāriņtiesu likuma 22.panta pirmās daļas 1.punktam.

Konkrētajā gadījumā tiesa piešķīra ticamību paša bērna bāriņtiesai sniegtajam viedoklim par to, ka vecāki regulāri kaujas, laukos esot labāk, jo nav jāuztraucas, vai kāds ir sakāvies, te tā nenotiek.

Par bērna norādītajiem apstākļiem liecina ne tikai lietai pievienotie Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes lēmumi, tostarp VSIA "Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca" izraksts no stacionārā pacienta medicīniskās kartes, bet arī bāriņtiesas sniegtā informācija, ka ģimene ir Rīgas bāriņtiesas un Mārupes novada bāriņtiesas redzes lokā saistībā ar atkarību izraisošo vielu lietošanu un vardarbību ģimenē, bet arī pašas pieteicējas gan pieteikumā, gan atsauksmē, gan tiesas sēdē norādītais par to, ka "bērna tēvs ir vardarbīgs", "pēc kārtējās piekaušanas", "bērna tēvs pielietojis vardarbību pret pieteicēju arī bērna klātbūtnē", "šobrīd, kad bērna tēvs atrodas apcietinājumā, pieteicēja vairs nav pakļauta vardarbībai", līdz ar to ir pamats secinājumam, ka bērnam ne tēvs, ne pieteicēja nebija nodrošinājuši drošu vidi, bērns regulāri, turklāt ilgstoši ir cietis no emocionālās vardarbības, turklāt arī pati pieteicēja gan pieteikumā tiesai, gan tiesas sēdē atzina, ka bērna tēvs ir pielietojis vardarbību pret pieteicēju arī bērna klātbūtnē. Tātad problēmas ģimenē ir jau ilgstoši un bērns šīm situācijām ir bijis aculiecinieks.

[3.6] Senāts arī norādījis, ka noteikti ņemams vērā bērna viedoklis atbilstoši bērna vecumam un brieduma pakāpei (*Senāta 2008.gada 23.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-457/2008, A42527807, 12.punkts*). Tādējādi, ja bērns ir spējīgs formulēt viedokli, tas ņemams vērā atkarībā no bērna vecuma un brieduma. Vienlaikus bērna viedokļa uzklausīšana nenozīmē, ka lieta ir izspriežama atbilstoši tam (*Senāta 2012.gada 12.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-870/2012, A420344312, 11.punkts*).

Šajā sakarā norādāms, ka bērns uz vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas brīdi bija sasniedzis gandrīz 10 gadu vecumu. Kā to bāriņtiesas pilnvarotā pārstāve norādīja tiesas sēdē, konkrētais bērns ir ļoti nobriedusi persona savam vecumam, ļoti labi zina un apzinās, ko viņa vēlas, ir iespējams, ka bērns nedaudz manipulē ar situāciju, bet bērna viedoklis pārliecināja par situācijas nopietnību ģimenē.

Līdz ar to, tiesas ieskatā, bērna viedoklis un paustā vēlme dzīvot /adrese B/ kopā ar krusttēvu un krustmāti, nevēlēšanās braukt uz Rīgu, kā arī skaidrotais par situāciju un konfliktiem ģimenē, ka vecāki visu laiku kaujas, kā arī lieto alkoholiskos dzērienus, uz vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas brīdi bija ņemams vērā.

Tāpat tiesa nekonstatēja, ka bērna viedoklis, pretēji pieteicējas tiesas sēdē norādītajam, tika ietekmēts. Tieši pretēji, bāriņtiesas pilnvarotā pārstāve tiesas sēdē paskaidroja, ka ar bērnu tika runāts atsevišķi, sarunā nepiedalījās /pers. D/.

[3.7] Bāriņtiesas pilnvarotā pārstāve tiesas sēdē tostarp norādīja, ka vienpersoniskais lēmums pieņemts uz aizdomu pamata. Bāriņtiesu likuma 23.pantā nav norādīts, ka vienpersonisko lēmumu amatpersona varētu pieņemt arī uz aizdomu pamata. Tajā pašā laikā minētā likuma 22.panta pirmās daļas 5.punkts noteic, ka bāriņtiesa lemj par bērna aprūpes tiesību atņemšanu vecākam, ja [..] ir pamatotas aizdomas par vardarbību pret bērnu. To pašu noteic arī Civillikuma 203.panta pirmās daļas 5.punkts. Līdz ar to secināms, ka Bāriņtiesu likuma 23.panta pirmā daļa ir tulkojama kopsakarā ar minētā likuma 22.panta pirmās daļas 5.punktu un Civillikuma 203.panta pirmās daļas 5.punktu, paredzot, ka situācijas novērtējums, ka bērna turpmākā atrašanās ģimenē var apdraudēt viņa veselību vai dzīvību, saprotams, ka pastāv pamatotas aizdomas jeb iespējamība par bērna apdraudējumu.

Šāds pagaidu risinājums ir paredzēts, lai pēc iespējas ātrāk reaģētu uz iespējamu bērna apdraudējuma novēršanu, kad nedrīkst kavēties. Proti, likumdevējs ir noteicis pienākumu bāriņtiesas atbildīgajām personām nekavējoties rīkoties, ja pastāv aizdomas par bērna drošības apdraudējumu, paredzot, ka padziļināts pārējo apstākļu koleģiāls izvērtējums, tostarp, arī jaunu apstākļu esības izvērtējums, tiek veikts pietiekami īsā periodā pēc vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas, kas savukārt ir jauns administratīvais akts, pēc kura pieņemšanas vienpersoniskais lēmums zaudē spēku.

[3.8] Tāpat jāņem vērā, ka bērns uz vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas brīdi neatradās savā deklarētajā dzīvesvietā. Proti, kā to paredz Bāriņtiesu likuma 23.panta ceturtā daļa vienpersonisku lēmumu pieņem tās bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis, kuras darbības teritorijā konstatēti šā panta pirmajā daļā minētie apstākļi vai kuras darbības teritorijā atrodas bērns.

Līdz ar to, konstatējot apstākļus vienpersoniska lēmuma izpildes steidzamībai, bāriņtiesas amatpersona nemaz nevarēja rīkoties savādāk vai pretēji Bāriņtiesu likumā noteiktajam.

Vienlaikus ir jāņem vērā, ka konkrētie notikumi risinājās septembrī, proti, laikā, kad bija sācies jauns mācību gads un bērnam bija jāatsāk mācības. Konkrētajā gadījumā nav saprotams, ja bērns uz mācību gada sākumu bija saslimis un atbilst

patiesībai pieteicējas tiesas sēdē skaidrotais, ka 2023.gada 7.septembrī bērns bija pie ārsta Rīgā, kāpēc slims bērns atkal tika aizvests uz laukiem pie krustvecākiem ārstēties, savukārt pati pieteicēja, smagi cietusi no vardarbības, deva priekšroku atgriezties Rīgā, savas mātes dzīvesvietā, un rūpēties par mātes mājdzīvniekiem, nevis kopt savu saslimušo bērnu.

[3.9] Attiecībā uz pieteicējas norādīto, ka /pers. D/ apgalvojumiem par to, ka pieteicēja lieto alkoholu un lieto narkotiskās vielas, nav dokumentālu apstiprinājumu, tiesa norāda, ka minētajam nav izšķirošas nozīmes, jo vienpersoniskais lēmums netika pieņemts, pamatojoties uz to, ka pieteicēja atrodas alkohola vai psihotropo vielu ietekmē, bet pamatojoties uz aizdomām par to, ka turpmāka atrašanās mātes aprūpē var apdraudēt bērna pilnvērtīgu attīstību, bērns var gūt draudošu, nenovēršamu kaitējumu dzīvībai un veselībai, konkrēti, bērns ir liecinieks regulāriem vecāku savstarpējiem vardarbīgiem konfliktiem (pēc bērna vārdiem: vecāki regulāri kaujas un lieto alkoholu), ko atzina pati pieteicēja, ka ir vairākkārt cietusi no /pers. C/ vardarbīgās uzvedības, ka bērns ir bijis liecinieks fiziskai vardarbībai pret pieteicēju no /pers. C/ puses, kas ir smaga emocionāla vardarbība pret bērnu.

Tāpat nevar piekrist pieteicējas norādītājam, ka bērna tēva brālis sniedzis nepatiesu un manipulatīvu informāciju par faktisko situāciju. Bāriņtiesas pilnvarotā pārstāve tiesas sēdē paskaidroja, ka māte bija cietusi no bērna tēva vardarbības, visdrīzāk, ka māte arī nevarētu parūpēties par bērnu. Par to, ka pieteicēja bija guvusi nopietnus miesas bojājumus, liecina arī lietas materiāliem pievienotais VSIA "Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca" izraksts no stacionārā pacienta medicīniskās kartes (*lietas 10.lapa*). Turklāt /pers. D/ bija norādījis bāriņtiesai, ka pieteicēja un /pers. C/ bija zaudējuši tiesības īrēt dzīvokli, ģimenei bijis jāizvācas. Līdz ar to konkrētajā gadījumā, saņemot informāciju par šādiem apstākļiem, bāriņtiesai bija pienākums atbilstoši rīkoties.

[3.10] Tiesa nepiekrita pieteicējas pieteikumā norādītajam, ka vienpersoniskais lēmums ir sasteigts un nesamērīgs. Kā tas tika norādīts jau iepriekš, vienpersoniskais lēmums ir ārkārtas līdzeklis, lai rīkotos situācijās, kad nekāds cits risinājums nav iespējams. Proti, tie ir tādi gadījumi, kad bērna dzīvība vai veselība ir tā apdraudēta, ka nepieciešams tūlītējs bāriņtiesas lēmums, lai bērnu no šiem apstākļiem izolētu. Bāriņtiesai ir pienākums rīkoties nekavējoties, pēc iespējas ātrāk, lai novērstu apdraudējumu bērnam, turklāt jāņem vērā, ka konkrētajā gadījumā bērna interesēs bija viņa palikšana tādā vidē, kas viņam bija ne tikai droša, bet arī emocionāli tuva, neierobežojot bērna tiesības augt ģimenē, proti, konkrētajā gadījumā krustvecāku ģimenē, kur bērns ir jau nodzīvojis visu vasaru un emocionālā saikne ir izveidojusies cieša, dzīves apstākļi ir mierīgi, labvēlīgi un droši.

[3.11] Pieteicēja norāda, ka, vēloties pildīt vecāka pienākumus un rūpēties par bērnu, ir pieteikusies visos bāriņtiesas piedāvātajos kursos un programmās, kaut arī neuzskata tās par viņai nepieciešamām.

Tiesa neapšaubīja, ka pieteicēja vēlas pildīt vecāka pienākumus un rūpēties par bērnu, par ko liecina arī lietas materiāli par to, ka pieteicēja saņēmusi individuālas konsultācijas vardarbīgas uzvedības mazināšanai laikā no 2022.gada 8.marta līdz 2023.gada 30.oktobrim.

Tomēr tiesa norādīja, ka minētajam nav izšķirošas nozīmes izskatāmajā lietā, jo vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas brīdī pastāvēja tiesību normā paredzētie apstākļi, lai bāriņtiesas priekšsēdētājs varētu pieņemt vienpersonisko lēmumu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu pieteicējai.

[3.12] Attiecībā uz procesuālajiem pārkāpumiem, proti, to, ka vienpersoniskais lēmums pieteicējai netika pienācīgā kārtībā paziņots, tiesa norādīja turpmāko.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 70.panta pirmajai un otrajai daļai, ja ārējā normatīvajā aktā vai pašā administratīvajā aktā nav noteikts citādi, administratīvais akts stājas spēkā ar brīdi, kad tas paziņots adresātam. Veids, kādā administratīvo aktu paziņo adresātam – rakstveidā, mutvārdos vai citādi –, neietekmē tā stāšanos spēkā. Administratīvo aktu paziņo adresātam atbilstoši Paziņošanas likumam. Ja iestāde izvēlas sūtīt nelabvēlīgu administratīvo aktu pa pastu, to noformē kā ierakstītu pasta sūtījumu.

Kā tas tika noskaidrots tiesas sēdē, pieteicējai tika zvanīts, iespējams, tajā pašā dienā (2023.gada 14.septembrī), varbūt 2023.gada 15.septembrī, pieteicēja tika informēta par lēmuma saturu, jo tas jādara 24 stundu laikā, proti, kā to paredz Bāriņtiesu likuma 23.panta trešā daļa. Minēto pieteicēja tiesas sēdē apstiprināja.

Papildus minētajam apgalvojumam bāriņtiesas pilnvarotā pārstāve iesniegt pierādījumus tiesas sēdē nevarēja, tomēr no sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka pieteicēja diezgan regulāri zvanīja bāriņtiesai. Vienlaikus tiesas sēdē tika noskaidrots, ka pieteicēja 2023.gada 18.septembrī bāriņtiesai nosūtīja savu elektroniskā pasta adresi, uz kuru sūtīt vienpersonisko lēmumu (*lietas 103.lapa*), norādot adresi */e-pasts/*. No minētā secināms, ka līdz 2023.gada 18.septembrim notikusi komunikācija starp pieteicēju un bāriņtiesu, ko apstiprināja arī pieteicēja.

Bāriņtiesas pilnvarotā pārstāve tiesas sēdē atzina, ka vienpersoniskais lēmums netika aizsūtīts uz pareizo elektroniskā pasta adresi, konkrēti, pieļauta viena kļūda burtā, proti, lēmums tika nosūtīts uz *dianaelneone@inbox.lv*. Minētais apstāklis atklājies tikai Administratīvās rajona tiesas 2024.gada 7.maija tiesas sēdes laikā.

Papildus tiesas sēdē bāriņtiesas pilnvarotā pārstāve norādīja, ka 2023.gada 15.septembrī telefona saruna ir bijusi, pieteicēja bija informēta par vienpersonisko lēmumu. Ja pieteicēja nebija saņēmusi vienpersonisko lēmumu, tad viņa varēja atkārtoti to prasīt, lai nav pārpratumu, bet pieteicēja bāriņtiesā ar šādu pieprasījumu nav vērsusies. Turklāt uz vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas brīdi pieteicējai nebija arī dzīvesvietas, pieteicēja nenorādīja adresi saziņai ar bāriņtiesu pēc bāriņtiesas lūguma, tikai nosūtīja elektroniskā pasta adresi. Bāriņtiesas pilnvarotā pārstāve tiesas sēdes pārtraukumā sazinājās ar bāriņtiesas darbinieci, kas pastāstīja, ka pieteicēja bija teikusi, ka atbrauks pati uz bāriņtiesu, lai saņemtu vienpersonisko lēmumu, bet pēc tam pieteicēja lūdza elektroniski nosūtīt vienpersonisko lēmumu, jo viņa neieradīsies bāriņtiesā. Tieši šī iemesla dēļ pieteicēja arī atsūtīja savu elektroniskā pasta adresi.

Ņemot vērā iepriekš konstatēto un vērtējot lietas apstākļus kopumā ar lietas pierādījumiem, vispirms secināms, ka

konkrētajā gadījumā pieteicēja savas procesuālās tiesības ir realizējusi, pārsūdzot vienpersonisko lēmumu tiesā. Līdz ar to konstatējams, ka bāriņtiesa, kaut arī ir pieļāvusi procesuālu pārkāpumu, nav pieļāvusi tādu procesuālu pārkāpumu, kas būtu patstāvīgs pamats vienpersoniska lēmuma atzīšanai par prettiesisku. Turklāt vērā ņemams ir arī apstāklis, ka pieteicējai, neskatoties uz to, ka vienpersoniskais lēmums netika paziņots likumā noteiktajā kārtībā, tā saturs bija zināms, saturu zināmu darīja bāriņtiesa, lūdzot informēt par korespondences adresi. Ja pieteicēja nesaņēma vienpersonisko lēmumu elektroniski, tad pieteicēja varēja sazināties ar bāriņtiesu un atkārtoti lūgt to nosūtīt, ko konkrētajā gadījumā pieteicēja nav darījusi, iegūstot bāriņtiesas lēmumu no Mārupes novada bāriņtiesas. Tāpat no lietas materiāliem redzams, ka pieteicēja bāriņtiesas vienpersoniskā lēmuma tekstu lūgusi nosūtīt /pers. D/, kurš atsūtījis lēmuma pirmo lapu no divām. Tādējādi bāriņtiesas pieļautais procesuālais pārkāpums pats par sevi nav radījis būtisku pieteicējas tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu.

[3.13] Ņemot vērā konstatēto un secināto, tostarp paša bērna stāstīto bāriņtiesas amatpersonai, tiesa atzina, ka bāriņtiesa pareizi ir uzskatījusi, ka pastāv pamatotas aizdomas par bērna apdraudējumu, kā arī bērna turpmākā atrašanās pie pieteicējas var apdraudēt viņa drošību un pilnvērtīgu attīstību.

Līdz ar to bāriņtiesas amatpersonai ne tikai bija tiesības nekavējoties rīkoties un pasargāt bērnu no apdraudējuma, kā arī kaitējuma dzīvībai un veselībai, pieņemot vienpersonisko lēmumu, bet arī pienākums.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzina, ka vienpersoniskais lēmums ir pamatots un tiesisks.

[4] Par Administratīvās rajona tiesas 2024.gada 28.maija spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību.

Apelācijas sūdzībā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[4.1] Tiesa nepareizi piemēroja un interpretēja Bāriņtiesu likuma 23.panta pirmo daļu. Pretēji tiesas secinājumiem, lietā nav neviena pierādījuma par to, ka atbilstoši minētajai tiesību normai bērna dzīvība un fiziskā veselība pieteicējas darbības vai bezdarbības dēļ būtu apdraudēta. Līdz ar to tiesas secinājums ir pārsteidzīgs un nav balstīts pierādījumos, nav pamatots ar lietas faktiskajiem apstākļiem. Turklāt bērna atstāšana pie bērna krustvecākiem, kam bērns piekrita, nav traktējams kā apdraudējums bērna dzīvībai un veselībai. Tas pierāda to, ka pirms bērna atstāšanas bērna radinieku aprūpē, pieteicēja bērna atrašanās apstākļus ir rūpīgi izvērtējusi, nekonstatējot jebkādu apdraudējumu savam bērnam.

Līdz ar to lietā nav konstatējama konkrēta steidzamība un bērna veselības vai dzīvības apdraudējums, kas bija pamats vienpersoniskā lēmuma pieņemšanai.

[4.2] Konkrētajā gadījumā atbildētājam bija jāuzdod pieteicējai nelabvēlīgos apstākļus (emocionālo vardarbību) novērst, uzsākot sadarbību ar pieteicēju atbilstoši Bāriņtiesu likuma 22.pantam, nevis uzreiz pieņemot vienpersonisko lēmumu atbilstoši šā likuma 23.pantam. Tomēr bāriņtiesa sadarbību ar pieteicēju neuzsāka. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka pieteicēja nelabvēlīgos apstākļus novērsa – bērna tēvs tika apcietināts, jo pieteicēja vērsās policijā. Tādējādi konkrētās lietas faktiskie apstākļi nenorāda uz tik kritisku situāciju, ka to nevarēja risināt atbilstoši Bāriņtiesu likuma 22.pantam, nepiemērojot šā likuma 23.pantu.

[5] Bāriņtiesa paskaidrojumu par apelācijas sūdzību neiesniedza.

Bērna aizbildne /pers. E/ paskaidrojumos par apelācijas sūdzību norādīja, ka tā ir nepamatota un lūdz to noraidīt, jo Administratīvās rajona tiesas spriedums ir pamatots un pareizs.

Motīvu daļa

[6] Pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos pierādījumus to kopsakarā ar pieteicēja apelācijas sūdzības un procesa dalībnieku argumentiem, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir noraidāms.

[7] Apgabaltiesa konstatē, ka ar vienpersonisko lēmumu, kas pieņemts, pamatojoties uz Bāriņtiesu likuma 23.panta pirmās daļas 1.punktu, pārtrauktas bērna aizgādības tiesības pieteicējai.

Ar Mārupes novada bāriņtiesas 2023.gada 29.septembra lēmumu Nr.7/1.3./77-2023 nolemts neatjaunot /pers. B/ pārtrauktās aizgādības tiesības pieteicējai, pamatojoties uz Bāriņtiesu likuma 22.panta 3. un 5.punktu (*lietas 20.-25.lapa, par minētā lēmuma atcelšanu ierosināta administratīvā lieta Nr.A420248223, ar Administratīvās rajona tiesas 2024.gada 7.maija spriedumu pieteicējas pieteikums noraidīts; lieta šā sprieduma taisīšanas laikā atrodas tiesvedībā apelācijas instances tiesā*).

Līdz ar to konstatējams, ka vienpersoniskais lēmums ir izpildīts un zaudējis spēku līdz ar koleģiālā Mārupes novada bāriņtiesas 2023.gada 29.septembra lēmuma pieņemšanu.

Tādējādi lietā ir vērtējams vienpersoniskā lēmuma tiesiskums, proti, vai konkrētajos lietas faktiskajos un tiesiskajos apstākļos vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas brīdī /bāriņtiesa/ pamatoti un atbilstoši tiesību normām pieņēma lēmumu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu pieteicējai kā pagaidu lēmumu, pamatojoties uz Bāriņtiesu likuma 23.panta pirmās daļas 1.punktu, līdz bāriņtiesas koleģiāla lēmuma pieņemšanai par aizgādības tiesību atjaunošanu vai neatjaunošanu.

[8] Pārbaudot pirmās instances tiesas sprieduma motivāciju, apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi un vispusīgi izvērtējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, un sniedza vērtējumu visiem būtiskajiem procesa dalībnieku argumentiem.

Administratīvā rajona tiesa, izskatot lietu, pareizi un pamatoti no lietā esošajiem pierādījumiem, tajā skaitā pieteicējas,

trešās personas bērna aizbildnes /pers. E/ un bāriņtiesas pārstāvja Administratīvās rajona tiesas 2024.gada 7.maija tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem, secināja, ka konkrētajos lietas apstākļos vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas brīdī bāriņtiesai bija nepieciešams pēc iespējas ātrāk iejaukties un rīkoties, lai /pers. B/ interesēs novērstu jebkādu bērna apdraudējumu, tajā skaitā dzīvības un veselības apdraudējumu. Tiesa pareizi novērtēja pierādījumus lietā un pamatoti atzina, ka bāriņtiesas rīcībā esošā informācija (/pers. D/ sākotnēji 2023.gada 13.septembrī telefoniski un 2023.gada 14.septembrī klātienē sniegtā informācija, bērna 2023.gada 14.septembrī sniegtais viedoklis, kā arī bāriņtiesas saņemtā informācija no Rīgas bāriņtiesas par situāciju ģimenē), apstākļos, kad pieteicēja bija atstājusi bērnu /pers. D/ aprūpē, bet pati aizbrauca, bija pietiekams pamats konstatēt un secināt, ka turpmāka atrašanās pieteicējas aprūpē var apdraudēt /pers. B/ dzīvību un veselību, kā to paredz Bāriņtiesu likuma 23.panta pirmās daļas 1.punkts.

Tāpat pirmās instances tiesa pamatoti atzina, ka bāriņtiesa nav pieļāvusi būtisku procesuālo pārkāpumus, pieteicējai pienācīgā kārtībā nepaziņojot vienpersonisko lēmumu.

Ievērojot minēto, apgabaltiesa atzīst Administratīvās rajona tiesas spriedumā ietverto pamatojumu par pareizu un pilnībā pietiekamu, tādēļ apgabaltiesa pievienojas Administratīvās rajona tiesas sprieduma motivācijai, to neatkārtojot.

[9] Pieteicējas apelācijas sūdzības argumentus apgabaltiesa atzīst par nepamatotiem.

Apgabaltiesa konstatē, ka uz vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas brīdi /bāriņtiesa/ bija zināmi turpmāk minētie faktiskie apstākļi, par kuriem lietā nav strīda un kuri izriet arī no pieteicējas pieteikumā, apelācijas sūdzībā sniegtajiem paskaidrojumiem, administratīvā procesa dalībnieku pirmās instances tiesas 2024.gada 7.maija tiesas sēdē sniegtajiem mutvārdu paskaidrojumiem, kā arī sākotnēji bāriņtiesā 2023.gada 13. un 14.septembrī no /pers. D/ un bērna /pers. B/ sniegtās informācijas kopsakarā ar /bāriņtiesa/ 2023.gada 14.septembrī saņemtās informācijas no Rīgas bāriņtiesas.

Pieteicējas un /pers. C/ ģimene bāriņtiesu redzeslokā ir ilgstoši saistībā ar atkarību izraisošu vielu lietošanu un vardarbību ģimenē (*lietas 54.lapa*).

2023.gada vasaru /pers. B/ pavadīja pie vecāsmātes (/pers. C/ māte) laukos /adrese B/, pieteicēja bērnu vasaras laikā apciemoja vienu reizi, kad bija bērna kristības, pārējās reizes kontaktējusies tikai telefoniski.

/pers. B/ jau vismaz no 2023.gada 7.septembra, kad pēc pieteicējas pirmās instances tiesas 2024.gada 7.maija tiesas sēdē paskaidrotā bērns tika aizvests pie ārsta, bija saslimusi.

2023.gada 10.septembrī konflikta starp pieteicēju un /pers. C/ rezultātā pieteicēja tika piekauta, kā dēļ viņa nokļuva slimnīcā (*lietas 10.lapa*).

2023.gada 11.septembrī /pers. C/ tika arestēts.

2023.gada 11.septembrī pieteicēja ar bērnu kopā ar /pers. C/ brāli /pers. D/ aizbrauca uz laukiem pie /pers. C/ mātes, kur pieteicēja palika līdz 2023.gada 13.septembrim.

2023.gada 13.septembrī pieteicēja devās atpakaļ uz Rīgu, jo viņas māte izlidoja no valsts un pieteicējai vajadzēja barot pieteicējas mātes mājdzīvniekus. Ņemot vērā, ka /pers. B/ bija apslimusi, pieteicēja vienojās, ka bērns paliks laukos pie /pers. C/ mātes līdz nedēļas nogalei, jo pirmdien jādodas uz skolu.

2023.gada 13.septembrī /pers. C/ tika apcietināts.

Ievērojot minētos apstākļus, konstatējams, ka vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas brīdī bērna tēvs 2023.gada 13.septembrī tika apcietināts, pieteicēja bija fiziski smagi cietusi un gan savas, gan bērna veselības stāvokļa dēļ /pers. B/ atstāja laukos pie vecāsmātes, jo par bērnu pati fiziski nebija spējīga parūpēties. Šādos apstākļos /bāriņtiesa/pamatoti nekavējoties rīkojās un pieņēma vienpersonisko lēmumu pārtraukt aizgādības tiesības abiem vecākiem, jo tika konstatēts, ka neviens no bērna vecākiem faktiski nevar bērnu aprūpēt.

Apgabaltiesa atzīst, ka bāriņtiesa konkrētajos apstākļos pamatoti papildus novērtēja arī to, ka bērns jau vismaz no 2023.gada 7.septembra bija saslimis, slims bērns tika aizvests uz laukiem pie radiniekiem – vecāsmātes un krustvecākiem /pers. D/ un /pers. E/, pie kuriem uzturējās jau visu vasaru. Neskatoties uz minēto, pieteicēja nevienojās ar /pers. D/ vai /pers. E/ par pilnvaras izsniegšanu, lai nepieciešamības, iespējams arī neatliekamā gadījumā bērns tiktu aizvests pie ārsta. Pieteicēja pirmās instances tiesas sēdē norādīja, ka /pers. B/ uz 2023.gada 13.septembri bija gandrīz jau izveseļojusies. Vienlaikus bāriņtiesas pārstāve pirmās instances tiesas sēdē norādīja, ka, runājot ar /pers. B/ 2023.gada 14.septembrī, varēja saprast, ka viņa nav vesela, bērns klepoja un viņai bija iesnas, proti, aizlikti elpceļi (*Administratīvās rajona tiesas 2024.gada 7.maija tiesas sēdes audioprotokols 00:18.31-00:18:54*). Arī /pers. E/ paskaidroja, ka bērns bija slims. Tādējādi arī minētais apstāklis ir būtisks un tāds, kas prasīja bāriņtiesas tūlītēju rīcību, lai novērstu bērna veselības apdraudējumu.

Tāpat pirmās instances tiesa pamatoti vērsa uzmanību tam, ka konkrētajos apstākļos nav izprotama pieteicējas rīcība gan 2023.gada 11.septembrī, viņai esot smagi cietušai, bērnu aizvedot uz laukiem /adrese B/, gan 2023.gada 13.septembrī, kad pieteicēja devās atpakaļ uz Rīgu, bērnu līdzi nepaņemot, ievērojot to, ka pieteicēja bija spējīga atgriezties Rīgā, lai aprūpētu mātes mājdzīvniekus viņas prombūtnes laikā, bet savu saslimušo bērnu atstāja kopšanai citām personām – /pers. D/ ģimenei.

Šādos apstākļos, kad pieteicēja faktiski vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas dienā nenodrošināja bērna uzraudzību un aprūpi, jo pati atradās /adrese A/, tādējādi faktiski apdraudot bērna veselību, kuru slimu atstāja pie bērna tēva radiem /adrese B/ bez atbilstošiem dokumentiem, lai tie nepieciešamības gadījumā būtu tiesīgi rīkoties bērna interesēs veselības aprūpes īstenošanā, pirmās instances tiesa pamatoti no pierādījumiem lietā secināja un atzina, ka vienpersoniskais lēmums ir pamatots un tiesisks.

[10] Pieteicēja apelācijas sūdzībā uzsver, ka konkrētajā gadījumā /bāriņtiesa/ saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 22.pantu bija jāuzsāk sadarbība ar pieteicēju, lai novērstu nelabvēlīgos apstākļus.

Minētajam apgabaltiesa nepiekrīt. Konkrētajos lietas apstākļos, kad neviens no vecākiem faktiski nenodrošināja bērna aprūpi, situācijas izvērtējums un bāriņtiesas rīcība bija neatliekama, jo bija jānodrošina bērna vislabākās intereses konkrētajos faktiskajos apstākļos, kas ar vienpersonisko lēmumu tika nodrošinātas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307., 309.pantu un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par /bāriņtiesa/ 2023.gada 14.septembra lēmuma Nr.1.4./10 atzīšanu par prettiesisku.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente K.Krastiņa	Tiesnese I.Knoka-Juhņeviča	Tiesnese S.Kanenberga